

**Приватний вищий навчальний заклад
«ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ І ПІДПРИЄМНИЦТВА»
Кафедра менеджменту та онтопсихології**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право (07 Управління та адміністрування)
Спеціальність	D3 Менеджмент (073 Менеджмент)
Освітня програма	Комунікативний менеджмент
Кафедра, що забезпечує викладання	кафедра менеджменту та онтопсихології
1. Загальний опис навчальної дисципліни	
Курс/семестр	Перший/ перший
Обсяг дисципліни	90 годин /3 кредити ЄКТС, у т.ч.: - лекції – 30 годин; - практичні, семінарські заняття – 16 годин; - самостійна робота – 44 годин.
Мова викладання	Українська
Методи навчання	У процесі викладання навчальної дисципліни та для активізації навчально- пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачене застосування традиційних та інноваційних методів навчання: тематичні, проблемні, оглядові лекції, в тому числі за участю фахівців-практиків; проведення практичних занять, семінарів, презентацій, дискусій; застосування методу кейс-стаді із розв’язанням реальних завдань, вирішення розрахунково-аналітичних та творчих завдань; робота в малих групах, самостійна та командна робота; проведення ділових ігор, застосування проектного підходу, мозкового штурму, проведення фахових тренінгів; консультації викладачів, участь у науково-практичних конференціях, круглих столах тощо. Особлива увага приділяється особистісному розвитку здобувачів, формуванню лідерських якостей, навичок командної взаємодії та презентації результатів діяльності, що забезпечує усвідомлення важливості та готовність до безперервного професійного саморозвитку.
Форма підсумкового контролю	залік загальна підсумкова оцінка = поточний контроль + проміжний (модульний) контроль; максимальна кількість балів: за всі види поточного та проміжного (модульного) контролів – 100.
2. Місце навчальної дисципліни в освітньо-професійній програмі	
Мета дисципліни	є формування у здобувачів вищої освіти розгорнутого уявлення про громадянське суспільство та його інститути, структуру, функції, ознайомлення з основними теоретико-методологічними підходами до аналізу громадянського суспільства та аналіз основних моделей громадянського суспільства, а також ролі у його функціонуванні громадських рухів легально-конструктивного спрямування. Крім того, метою дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з основами та принципами взаємовідносин громадянського суспільства та держави, а також роллю й можливостями інституцій громадянського суспільства у вирішенні питань соціальної підтримки та соціального захисту в

	Україні.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності. СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.
Програмні результати (ПРН)	ПРН 1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
Місце навчальної дисципліни в освітній програмі	Пререквізити: при вивченні освітньої компоненти використовуються знання набуті на базі загальної середньої освіти. Пореквізити: «Професійна та корпоративна етика, антикорупція та доброчесність», «Правове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання», «Міжкультурні комунікації».

3. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми та модуля	Кількість годин		
	аудиторної роботи		самостійної роботи
	лекції	практичні, семінарські	
Змістовий модуль 1. Сутність громадянського суспільства.	16	8	22
Тема 1. Суспільство як система, що саморозвивається. Громадянське суспільство: сутність, функції та правовідносини	4	2	4
Тема 2. Демократія та її роль в утвердженні механізмів функціонування громадянського суспільства	4	2	4
Тема 3. Громадські організації, об'єднання, рухи та добровільні асоціації як сфера розгортання ініціативи та простір самореалізації індивіда в громадянському суспільстві	4	1	6
Тема 4. Засоби масової інформації та їх роль в артикуляції та реалізації розмаїття інтересів громадянського суспільства. Інститут релігії та церкви в умовах громадянського суспільства. Толерантність як ціннісне підґрунтя системи соціальних відносин у громадянському суспільстві	4	1	6
<i>Модульна контрольна робота</i>	-	2	2
Змістовий модуль 2. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина	14	8	22
Тема 5. Система основних прав і свобод людини і громадянина. Права людини і права громадянина	4	2	4

Тема 6. Основні обов'язки людини і громадянина. Громадянські (особисті) права	2	2	4
Тема 7. Політичні та соціальні права і свободи людини і громадянина. Економічні та культурні права і свободи людини	4	1	6
Тема 8. Правовий механізм захисту прав людини та гарантії його реалізації за конституцією України	4	1	6
Модульна контрольна робота	-	2	2
РАЗОМ	30	16	44
4. Контрольні заходи та політика оцінювання			
Розподіл балів за видами контролю та роботи	Вид контролю		Максимальна кількість балів
	1. Поточне оцінювання роботи, всього:		80
	- за 1 змістовим модулем		40
	- за 2 змістовим модулем		40
	2. Модульна робота, всього:		20
- контрольна робота за 1 модулем		10	
- контрольна робота за 2 модулем		10	
Разом		100	
Критерії оцінювання результатів навчання	детально представлено у робочій програмі навчальної дисципліни		
Шкала оцінювання	Сума балів	Шкала ЄКТС	Національна шкала
	90 – 100	A	Відмінно
	82 – 89	B	Добре
	74 – 81	C	
	64 – 73	D	Задовільно
	60 – 63	E	
	35 – 59	FX	Незадовільно
	0 – 34	F	
	затверджена Положенням про організацію освітнього процесу ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва».		
Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Всі види контрольних заходів мають бути виконані у встановлені викладачем терміни. Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо він виконав не менше 60% робіт, які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.		
Політика щодо академічної доброчесності	Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. При використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. Списування та використання мобільних телефонів та гаджетів під час проведення контрольних заходів заборонені. Детальніше у Кодексі академічної доброчесності ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва» та Положенні про академічну доброчесність ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва».		
Політика щодо відвідування занять	Відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі, які за поважних обставин не можуть відвідувати заняття за розкладом, повинні узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять впродовж поточного семестру. За поважних причин (хвороба, стажування тощо) або з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) навчання може відбуватися з використанням технологій дистанційного навчання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва».		

	підприємництва».
5. Рекомендовані джерела та інформаційні ресурси	
Основні джерела	Основна література 1. Актуальні проблеми реалізації прав людини в умовах сучасних ризиків: правові, економічні та гуманітарні аспекти / [Світлак І. І. та ін.] ; за заг. ред. І. І. Світлак ; М-во освіти і науки України, Західноукр. нац. ун-т, Вінниц. навч.-наук. ін-т економіки. — Вінниця : Крок, 2024. — 321 с. 2. Загальна теорія права : підручник / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. І. Максимов, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2020. 568 с. URL: http://surl.li/czwie 3. Європейська конвенція про права людини : Протокол N11, який передбачає перебудову контрол. механізму, створеного Конвенцією про захист прав і основних свобод людини / Пер. з англ. Є.М.Вишневецького. — Поперед. вид. — Б. м. : Рада Європи, Б. р. — 17 с. 4. Калюжна, Євгенія Сергіївна. Практика Європейського суду з прав людини як засіб удосконалення національного права / Є. С. Калюжна ; за заг. ред. М. В. Корнієнка ; М-во внутр. справ України, Одес. держ. ун-т внутр. справ. — Одеса : Юридика, 2024. — 210 с. 5. Людська гідність: спонуки до обґрунтування прав людини : [мотивації чинності прав людини] : зб. програм. док. Робочої групи "Людська гідність і права людини" Нім. комісії "Justitia et Pax" / [пер. з нім. Н. Комарової, Г. Дячок, Д. Каратєєва]. — Київ : Дух і літера, 2024. — 206, [1] с. — (Проект "Human Dignity: Impulses for Consolidation of Ukrainian Society (A Christian perspective)"). 6. Ломжець Ю. В. Права людини та їх захист у сучасних реаліях : навч. посіб. Одеса : Олді+, 2020. 208 Міжнародний захист права людини на здоров'я та безпечне довкілля / [Камінська Н. В. та ін. ; за заг. ред. М. О. Медведєвої]. — Київ : Вид. дім "Вініченко", 2023. — 259 с. 7. Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з дисципліни «Права людини та громадянське суспільство»: для здобувачів спец. 073 «Менеджмент» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» першого (бакалавр.) рівня вищої освіти освіт. програм: «HR-менеджмент», «Комунікативний менеджмент»: / ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва»; Уклад. Р.І. Сторожев — Київ: ПВНЗ «Інститут психології і підприємництва», 2024. — 39 с. 8. Організаційно-правові аспекти захисту прав і свобод людини у адміністративному провадженні / [Арестова Л. В., Беззубов Д. О., Заросило В. О., Тична Б. М. ; за заг. ред. Д. О. Беззубова] ; Нац. ун-т оборони України, Центр воєнно-стратег. досліджень. — Київ : Людмила, 2024. — 190 с. 9. Посібник для підготовки до ЄДКІ з права та міжнародного права, 2024–2025. Ч. 4 : Основи права Європейського Союзу (ЄС) ; Міжнародне публічне право ; Міжнародний захист прав людини ; Міжнародне приватне право / уклад. Анна Слатвицька, — Київ : Школа майбутніх магістрів : Мерч проджектс, 2024.— 218 с. — (За програмою МОН). 10. Права людини та публічне врядування в сучасних умовах : матеріали VII Міжнар. правн. форуму : 28 трав. 2024 р., Чернівці / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича ; [уклад. І. В. Ковбас та ін.]. — Чернівці : Технодрук, 2024. — 304 с. 11. Права людини у муніципально-правовому вимірі: доктрина та

	проблеми реалізації / [Батанов О. В. та ін. ; за ред. І. С. Пирого, Ю. М. Бисаги] ; М-во освіти і науки України, Держ. вищ. навч. закл. "Ужгород. нац. ун-т", Юрид. ф-т, Каф. конституц. права та порівнял. правознавства [та ін.]. — Луцьк : Вежа-Друк, 2025. — 309 с. 12. Політика і права людини : практикум для здобувачів вищої освіти ОС "Бакалавр" спец. 052 "Політологія" / М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т ; [уклад.: Н. І. Грищенко, І. І. Прокопчук]. — Київ : НАУ, 2023. — 31, [1] с. 13. Права людини в особливих режимах: досвід України / [Терлецький Д. С. та ін.] ; за заг. ред. М. В. Афанасьєвої ; М-во освіти та науки України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". — Одеса : Гельветика, 2022. — 355 с. 14. "Права людини: історія та сучасність", науково-практична конференція. Збірник наукових праць за матеріалами IX науково-практичної конференції "Права людини: історія та сучасність" : м. Київ, 05 груд. 2024 р. : з метою проведення Міжнар. дня прав людини та з нагоди 26-річниці заснування Університету "Україна" / [уклад.: О. Фаст та ін. ; за заг. ред. П. Таланчука]. — Київ : Університет "Україна", 2025. — 145 с. 15. Сторожев Р.І., Круглов К.О. Гуманізація господарської діяльності в Україні: правові механізми та соціально-онтопсихологічна перспектива. "Успіхи і досягнення у науці (Серія «Право», Серія «Освіта», Серія «Управління та адміністрування», Серія «Соціальні та поведінкові науки»)": журнал. 2025. № 11(21) 2025. С. 1068 – 1077. https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-11(21)-1068-1077 16. Сторожев Р.І., Шкурко Я.І., Іоффе М.В. Формування доброчесного корпоративного середовища: синергія права, етики та міжкультурних комунікацій для забезпечення прав людини в бізнес-середовищі. "Національні інтереси України": науково-практичний журнал. 2025. № 11(16) 2025. С.1010 – 1021 https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-11(16)-1010-1021 17. Сторожев Р.І., Шкурко Я.І. Правове регулювання етичної поведінки бізнесу в умовах розвитку громадянського суспільства: корпоративна відповідальність і доброчесність. Причорноморські економічні студії. Випуск 95. 2025. С.275 – 280. DOI: https://doi.org/10.32782/bses.95-40 18. Тихомиров, Олександр Олександрович. Права людини: інформаційний вимір / О. О. Тихомиров ; Нац. акад. служби безпеки України. — Одеса : Юридика, 2023. — 302 с. 19. Тарасевич, Т. Ю. Реалізація соматичних прав людини в Україні та зарубіжних країнах: конституційно-правові засади / Т. Ю. Тарасевич ; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. — Вінниця : Твори, 2024. — 415 с. 20. Тертишник В. Права і свободи людини : підручник. Київ : Алерта, 2022. 432 с. 21. У відповідь на виклик Загальної декларації прав людини : Рада Європи та права людини / Кленсі, Дірдре ; The British Council ; Проект «Права людини та інформація: зміцнення ролі бібліотек навчальних закладів МВС України». — Б. м., Б. р. — 15 с. — (Інформаційні проекти). 22. Чистякова, Анастасія Сергіївна. Права людини в умовах воєнного стану : законодавство, судова практика / Анастасія Чистякова ; за заг. ред. В. С. Ковальського. — Київ : Юрінком Інтер, 2024. — 313 с.
--	--

Інформаційні ресурси	Бібліотека Інституту психології і підприємництва. URL: https://ipp.edu.ua/biblioteka/ 2. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ 3. Державна служба статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/ 4. Сайт безкоштовних електронних підручників онлайн. URL: https://pidru4niki.com . 6. Офіційний сайт онлайн-бібліотеки освітньої та наукової літератури. URL: https://eduknigi.com 7. Сайт електронної бібліотеки підручників. URL: http://studentam.kiev.ua
-----------------------------	--

6. Інформація про викладача

Викладач	Сторожев Роман Іванович	
Науковий ступінь, вчене звання	д.н. з державного управління,	
Посада	доцент кафедри менеджменту та онтопсихології	
Контактний телефон	+380675197577	
E-mail	storozhev@ipp.edu.ua	